Lieta Nr. C75012522
Arhīva Nr. C-0125-22
ECLI:LV:ELT:2022:1012.C75012522.2.S

**SPRIEDUMS**
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2022. gada 12. oktobrī

Ekonomisko lietu tiesa,
tiesnesis Kaspars Vecozols,
piedaloties prasītājas /nosaukums A/ pārstāvim /pers. A/, kā arī atbildētājas *SIA /nosaukums B/* pārstāvim zvērinātam advokātam Uģim Ūsiņam,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu par zaudējumu un procentu piedziņu.

**Aprakstošā daļa**

[1] Ekonomisko lietu tiesā 2022. gada 19. jūlijā saņemts /nosaukums A/ prasības pieteikums, kurā lūgts:

1) piedzīt par labu /nosaukums A/ zaudējumus no *SIA /nosaukums B/* (reģ. Nr. /reģistrācijas numurs/) 52 524,93 EUR apmērā;

2) noteikt tiesības saņemt no *SIA /nosaukums B/* likumiskos procentus 6 % apmērā no kopējās par labu pašvaldībai piedzītās summas no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei;

3) piedzīt no *SIA /nosaukums B/* par labu visus tiesāšanās izdevumus, t. sk. valsts nodevu 1585,09 EUR apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus.

Prasības pieteikumā norādīti šādi faktiskie apstākļi.

[1.1] /nosaukums A/ laikā no 2011. līdz 2013. gadam ir īstenojusi trīs Centrālās finanšu un līguma aģentūras (turpmāk – CFLA) administrētos Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektus, par kuru īstenošanu CFLA ar prasītāju kā finansējuma saņēmēju ir noslēgusi vienošanās par projektu īstenošanu:

1) vienošanās Nr. /numurs/ /nosaukums/ (turpmāk – /A/projekts);

2) vienošanās Nr. /numurs/ /nosaukums/ (turpmāk – /B/projekts);

3) vienošanās Nr. /numurs/ /nosaukums/ (turpmāk – /C/projekts).

[1.2] Konkurences padome /datums/ pieņēma lēmumu par konkurences likuma 11. panta pirmās daļas pārkāpumiem *SIA /nosaukums B/*, *SIA /nosaukums C/* (reģ. Nr. /reģistrācijas numurs/), *SIA /nosaukums D/* (reģ. Nr. /reģistrācijas numurs/) darbībās, piedaloties prasītājas būvdarbu iepirkumos (turpmāk – Pārkāpuma lēmums). Pārkāpuma lēmums ir stājies spēkā.

[1.2.1] Ar Pārkāpuma lēmumu konstatēts, ka prasītāja /datums/ organizēja atklātu konkursu Nr. /numurs/ /nosaukums/, kurā piedāvājumus iesniedza trīs pretendenti – atbildētāja, *SIA /nosaukums C/* un *SIA /nosaukums D/*. Konkursā tika saņemti *SIA /nosaukums B/*, *SIA /nosaukums D/* un *SIA /nosaukums C/* piedāvājumi. Atbildētājas piedāvātā cena bija 229 996 06 LVL bez PVN (327 254,91 EUR). *SIA /nosaukums C/* un *SIA /nosaukums D/* iesniegtie piedāvājumi tika atzīti par neatbilstošiem konkursa nolikumā izvirzītajām kvalifikācijas prasībām, savukārt par uzvarētāju tika atzīta atbildētāja, kuras iesniegtais piedāvājums bija dārgākais.

[1.2.2] Attiecībā par /C/projektu Pārkāpuma lēmumā tika konstatēts, ka Prasītāja /datums/ organizēja atklātu konkursu Nr. /datums/ /nosaukums/. Konkursā tika saņemti 11 piedāvājumi, tostarp atbildētājas un *SIA /nosaukums C/* piedāvājumi. Atbildētājas piedāvātā cena bez PVN bija 259 324,27 LVL (368 985,19 EUR), savukārt *SIA /nosaukums C/* piedāvātā cena bez PVN bija 241 680,90 LVL (343 880,94 EUR). Līguma slēgšanas tiesības tika piešķirtas otram aizliegtās vienošanās dalībniekam *SIA /nosaukums C/*.

[1.2.3] Pārkāpuma lēmumā tika konstatēta arī atbildētājas dalība prasītājas /datums/ organizētajā konkursā /nosaukums/. Konkursā tika saņemti 11 piedāvājumi, tostarp no *SIA /nosaukums D/* un arī atbildētājas. Atbildētājas piedāvātā cena bez PVN bija 261 851,11 LVL (372 580,56 EUR), bet otra aizliegtās vienošanās dalībnieka *SIA /nosaukums D/* piedāvātā cena bez PVN bija 275 899,50 LVL (392 569,62 EUR). Iepirkumā par uzvarētāju ar zemākās cenas piedāvājumu tika atzīta atbildētāja.

[1.3] Pārkāpuma lēmumā tika konstatēts Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas pārkāpums atbildētājas, *SIA /nosaukums C/* un *SIA /nosaukums D/* darbībās, piedaloties pašvaldību būvdarbu iepirkumos. Pārkāpumi veikti periodā no 2011. gada līdz 2013. gadam.

Pārkāpuma lēmumā arī norādīts, ka šajā periodā spēkā bija Konkurences likuma redakcija, kas paredzēja, ka persona, kura ir cietusi zaudējumus šā likuma pārkāpuma dēļ, ir tiesīga prasīt no pārkāpēja zaudējumu atlīdzību un likumiskos procentus. Pēc prasītāja lūguma tiesa var noteikt zaudējumu atlīdzības apmēru pēc saviem ieskatiem. Pārkāpumu lēmumā arī konstatēts, ka atbildētāja, *SIA /nosaukums D/* un *SIA /nosaukums C/*, vienojoties par piedalīšanos publiskajos iepirkumos, ir ierobežojušas un deformējušas konkurenci Talsu un Kuldīgas novada pašvaldību organizētajos iepirkumos, pārkāpjot godīgas konkurences noteikumus. Tā rezultātā pasūtītāji nesaņēma patiesi konkurējošus piedāvājumus.

[1.4] CFLA 2017. gada 29. martā saņēma atbildi no Eiropas Komisijas, kurā skaidrots, ka saskaņā ar Padomes 2006. gada 11. jūlija Regulas (EK) Nr. 1083/2006 (turpmāk – Regula Nr. 1083/2006) 2. panta 7. punktu neatbilstība ir jebkurš Kopienas tiesību aktu pārkāpums, kas noticis saimnieciskās darbības subjekta darbības vai bezdarbības dēļ un kas rada vai varētu radīt kaitējumu ES vispārējam budžetam, prasot no vispārējā budžeta segt nepamatotu izdevumu daļu. Atbilstoši Komisijas Regulas (EK) Nr. 1828/2006, kas paredz noteikumus par to, kā īstenot Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu 27. panta (a) punktam saimnieciskās darbības subjekts ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas piedalās fondu projekta īstenošanā. Eiropas Komisijas ieskatā nav svarīgi, vai darbības īsteno finansējuma saņēmējs vai citi uzņēmumi, ar kuriem finansējuma saņēmējam ir līgumattiecības. Eiropas Komisija 2017. gada 9. novembra vēstulē sniedza norādes proporcionālās finanšu korekcijas piemērošanai.

Pamatojoties uz Eiropas Komisijas 2017. gada 9. novembra vēstuli un Ministru kabineta 2010. gada 10. augusta noteikumu Nr. 740 "Kārtība, kādā ziņo par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, pieņem lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu un atgūst neatbilstošos izdevumus" (turpmāk – MK Noteikumi Nr. 740) 6. punktu, prasītāja 2017. gada 28. decembrī saņēma CFLA lēmumu Nr. 39-2-40/13916 (turpmāk – Neatbilstības lēmums), kurā piemērota finanšu korekcija, nosakot, ka prasītājai par /B/un /C/projektiem piemērojama finanšu korekcija 10% apmērā no būvdarbu līgumu vērtības (attiecināmās daļas), savukārt par /A/projektu piemērojama finanšu korekcija 25% apmērā no būvdarbu līguma vērtības (attiecināmās daļas).

Neatbilstības lēmumā finanšu korekcijas apmērs finansiālā izteiksmē tika aprēķināts no prasītājas vienošanās ar CFLA par attiecināmajām izmaksām:

1) /B/projekta īstenošanas attiecināmās izmaksas bija 371 156,68 EUR, savukārt finanšu korekcija 10% apmērā bija 37 115,67 EUR, t.sk., ES finansējums 31 548,32 EUR un prasītājas budžeta finansējums 5 567,35 EUR apmērā;

2) /C/projekta īstenošanas attiecināmās izmaksas bija 338 678,26 EUR, savukārt 10% finanšu korekcija bija attiecīgi 33 867,83 EUR, t.sk., ES finansējums 28 787,66 EUR un prasītājas budžeta finansējums 5 080,17 EUR apmērā;

3) /A/projekta īstenošanas attiecināmās izmaksas bija 315 627,39 EUR, savukārt 25% finanšu korekcija bija attiecīgi 78 906,85 EUR, t.sk., ES finansējums 67 070,82 EUR un prasītājas budžeta finansējums 11 836,03 EUR apmērā.

[1.5] Prasītāja 2018. gada 23. martā ar CFLA noslēdza vairākas vienošanās, ar kurām apņēmās iesniegt tiesā prasību pret konkurences pārkāpumu izdarījušajiem komersantiem, t.sk. pret atbildētāju par prasītājai kā finansējuma saņēmējai radīto zaudējumu piedziņu. No vienošanās izriet, ka prasītāja vērsīsies tiesā par zaudējumu piedziņu no konkurences pārkāpumu izdarījušajiem komersantiem, savukārt zaudējumu apjoms izriet no Neatbilstības lēmuma. Prasītāja apņēmusies atmaksāt CFLA summu, kuru prasītāja tiesvedības procesā piedzīs no konkurences pārkāpumu izdarījušajiem komersantiem.

Atbildētājai kā vienai no trijām aizliegtās vienošanās dalībniecēm visos trijos projektos ir jāatlīdzina CFLA konstatētie zaudējumi (/A/projektā – 1/3 no ES finansējuma 67 070,82 EUR, t.i., 22 356,94 EUR; /C/projektā – 1/2 no ES finansējuma 28 787,66 EUR, t.i., 14 393,83 EUR; /B/projektā – 1/2 no ES finansējuma 31 548,32 EUR, t.i., 15 774,16 EUR).

[1.6] Prasītāja atsaukusies uz Civillikuma 1771. pantu, kas paredz, ka zaudējums var būt vai nu tāds, kas jau cēlies, vai tāds, kas vēl stāv priekšā. Pirmajā gadījumā tas dod tiesību uz atlīdzību, bet otrajā uz nodrošinājumu. Augstākās tiesas Senāta 2016. gada 7. jūnija spriedumā lietā SKC-2016/7 skaidrots, ka par priekšā stāvošu zaudējumu ir pamats runāt tikai tajos gadījumos, kad rīcība, kas var radīt zaudējumu, vēl nemaz nav notikusi. Savukārt, ja zaudējumu izraisoša rīcība jau bijusi, tad cietušajam nevar tikt liegtas tiesības uz zaudējuma atlīdzināšanu. Pamatojoties uz Senāta atziņām, prasītāja secinājusi, ka tai zaudējumi jau ir cēlušies.

[1.7] Prasītāja, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.$^{69}$ panta pirmo daļu, norādījusi, ka tai atkārtoti tiesā vairs nav jāpierāda konkurences pārkāpuma esamība. Savukārt saskaņā ar Civillikuma 1635. panta pirmo daļu prasītājai tiesības prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot.

Pārkāpumu lēmumā minētais Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas pārkāpums atbildētājas darbībās ir noticis laika periodā no 2011. – 2013. gadam, kas nozīmē, ka zaudējumu prasība ir pamatojama ar Konkurences likuma 21. panta pirmās daļas redakciju, kas bija spēkā šajā konkrētajā periodā.

[2] 2022. gada 26. augustā tiesā saņemti atbildētājas paskaidrojumi, kurā norādīts, ka prasība ir nepamatota un noraidāma pilnā apmērā.

Atbildētāja uzskata, ka prasībā norādīts nepilnīgs lietas faktisko apstākļu izklāsts un novērtējums, kā arī prasībai nav pievienoti pierādījumi, kas apstiprinātu prasībā norādītos apstākļus. Atbildētāja arī uzskata, ka CFLA un prasītājas konstatētie zaudējumi faktiski nemaz nav radušies, jo prasītāja pati ir vainojama pie apstākļiem, kas bijuši par pamatu šādu faktiski neesošu zaudējumu konstatēšanai un nepamatoti piekritusi tos atlīdzināt CFLA.

[2.1] Atbildētāja norādījusi, ka lietā nav strīda, ka prasītāja pieļāvusi konkurences tiesību pārkāpumu. Tāpat lietā nav strīda par to, ka prasītājai tikusi piemērota finanšu korekcija. Vienlaikus, atsaucoties uz Civillikuma 1770. pantu, norādīts, ka no prasības nav saprotams, kā izpaudies atbildētājas nodarītais kaitējums prasītājai un kādas sekas tas prasītājai vai ES budžetam būtu radījis.

Ņemot vērā prasītājas atsauces uz Konkurences likuma normām, atbildētāja izdarījusi pieņēmumu, ka prasītāja, iespējams, uzskata, ka atbildētāja nepamatoti palielinājusi iepirkuma līguma cenu (Konkurences likuma 21. panta trešā daļa), taču šāds viedoklis prasībā nemaz nav pausts. Turklāt tas ir pretrunā Neatbilstības lēmumam.

[2.2] Zaudējumu apmēru un zaudējumu esamību prasītāja pamato ar Neatbilstības lēmumu. Tomēr, kā izriet no Neatbilstības lēmuma, CFLA prasītājai lēmumā ir norādījusi nevis informāciju par konstatētajiem zaudējumiem, bet gan nolēmusi samazināt zaudējumus, kas iepriekš ar citu lēmumu tai bijuši noteikti daudz lielāki.

Atsaucoties uz MK Noteikumu Nr. 740 2.1. punktu un Regulas Nr. 1083/2006 2. panta 7. punktu, paskaidrojumos norādīts, ka neatbilstības konstatēšanai nepieciešams konstatēt kaitējumu, kas nodarīts ES vispārējam budžetam. Neatbilstības lēmumā nav norādīts, kā tas izpaudies.

CFLA Neatbilstības lēmumā turklāt norādīts, ka tā neatbilstību konstatējusi, pamatojoties uz MK Noteikumu Nr. 740 6. punktu, kas nosaka, ka līgumslēdzējs, ņemot vērā tā rīcībā esošo informāciju, kā arī vadošās iestādes, revīzijas iestādes, sertifikācijas iestādes, maksājumu iestādes vai atbildīgās iestādes sniegto informāciju par projektā konstatēto iespējamo neatbilstību, pieņem lēmumu par neatbilstības konstatēšanu. Ja līgumslēdzējs, pieņemot lēmumu, konstatē, ka neatbilstoši veikto izdevumu summu nav iespējams konkrēti noteikt vai būtu nesamērīgi samazināt projekta attiecināmo izmaksu summu par visu izdevumu summu, kas neatbilst normatīvo aktu un civiltiesiskā līguma vai vienošanās par projekta īstenošanu nosacījumiem, līgumslēdzējs saskaņā ar vadošās iestādes izstrādātajām vadlīnijām par finanšu korekciju piemērošanu piemēro proporcionālo finanšu korekciju. Pamatojoties uz šo noteikumu 6. punktu CFLA piemērojusi Finanšu ministrijas vadlīniju Nr. 10.1010. punktu, tomēr norādītajās vadlīnijās nav 10. punkta.

[2.3] Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma 25. panta otrajā daļā noteikts, ka gadījumā, ja ES fonda finansējuma saņēmējs ir tiešās vai pastarpinātās valsts pārvaldes iestāde, atvasināta publiska persona vai cita valsts iestāde, strīdu par piešķirto finanšu līdzekļu izmaksāšanu vai izmaksāšanas turpināšanu risina civiltiesiskā kārtībā, izņemot iespēju strīdu risināt tiesas ceļā. No norādītā izriet, ka Neatbilstības lēmums nav dokuments, kas būtu izskatāms administratīvā procesa kārtībā vai uzliktu prasītājai pienākumu slēgt kādu vienošanos, un pat vērsties tiesā pret trešajām personām, kam Neatbilstības lēmums nemaz nav juridiski saistošs. Turklāt, ņemot vērā tā saturu, acīmredzami nepareizo atsauci uz Finanšu ministrijas vadlīnijām, atbildētājai no lietā iesniegtās prasības un tai pievienotajiem dokumentiem nav saprotams, kādēļ prasītāja piekritusi CFLA norādītajiem zaudējumiem. Prasītājai nebija noteikts pienākums noslēgt prasības pielikumā norādītās vienošanās, turklāt, pamatojoties uz publiskajās tiesībās esošu principu "atļauts ir tikai tas, kas ir noteikts ar tiesību normu", iespējams, prasītāja to nemaz nedrīkstēja darīt, jo MK noteikumi Nr. 740 šādu kārtību neparedz.

[2.4] Atbildētāja paskaidrojumos atsaukusies uz Civillikuma 1776. pantu, kas noteic, ka cietušajam zaudējumu novēršanai jāveic tādi

pasākumi, kas attiecīgajos apstākļos ir saprātīgi. Tiesību aizskārējs var prasīt atlīdzināmo zaudējumu apmēra samazinājumu tādā apmērā, kādā cietušais, ievērojot pienācīgu rūpību, varēja zaudējumus novērst. Paskaidrojumos norādīts, ka Neatbilstības lēmumā norādītie zaudējumi prasītājai radušies nevis atbildētājas darbības vai bezdarbība rezultātā, bet gan prasītajai pašai piekrītot finanšu korekcijas piemērošanai un slēdzot prasības pielikumā pievienotās vienošanās un uzņemoties pienākumu apmaksāt neesošus zaudējumus.

[2.5] Atbilstoši Civilprocesa likuma 128. panta otrās daļas 5. punktam un 129. panta otrās daļas 3. punktam prasības pieteikumā jānorāda apstākļi, ar kuriem prasītājs pamato savu prasījumu, pievienojot pierādījumus, kas šos apstākļus apstiprina. Konkrētajā gadījumā lietā nav iesniegti pierādījumi, kas apstiprina mantiski novērtējama pametuma rašanos.

[3] 2022. gada 30. septembra tiesas sēdē prasītājas pārstāvis uzturēja prasības pieteikumā norādītos argumentus.

[4] 2022. gada 30. septembra tiesas sēdē atbildētāja uzturēja savus iepriekš sniegtos paskaidrojumus, uzskatot prasību par nepamatotu un sniedzot papildu argumentus.

[4.1] Izvērtējot prasītājas iesniegto Eiropas Komisijas 2017. gada 9. novembra vēstuli, atbildētāja norādījusi, ka tā apstiprina atbildētājas sniegtos paskaidrojumus lietā par to, ka, pirms piemērot finanšu korekciju, vispirms ir jābūt identificētam tam, kā pārkāpuma rezultātā izpaudušās tā nodarītās finansiālās sekas. Atbilstoši Eiropas Komisijas vēstulē norādītajam dalībvalstis un Eiropas Komisija var apsvērt piemērot vienotas likmes korekciju, ja nav iespējams noteikt precīzus ES nodarītos zaudējumus. Korekcija jāpiemēro, rūpīgi ievērojot konstatētā pārkāpuma īpašības attiecībā uz elementiem, kas ņemti vērā, nosakot pārkāpuma apmēru. Starp faktoriem, kas jāņem vērā, izvērtējot korekcijas apmēru, norādīts, ka ir nepieciešams izvērtēt konkrētā pārkāpuma būtību, smagumu un finansiālās sekas attiecībā uz budžetu.

Tādējādi no Eiropas Komisijas vēstules izriet, ka pirms vienoto likmju piemērošanas vismaz pirmšķietami jānosaka, vai un kā izpaudušies zaudējumi, kāds ir to apmērs. Ja zaudējumu nav vai tie atšķiras no norādītajām likmēm, šīs likmes nepiemēro. Atbildētāja uzskata, ka pirms CFLA un prasītājas savstarpējo vienošanos noslēgšanas nav bijušas izpildītas Eiropas Komisija vēstulē norādītās darbības, t.i. nav tikusi izvērtēta pārkāpuma būtība, smagums un finansiālās sekas attiecībā uz ES budžetu, un korekcijas apmērs piemērots, izvairoties no pārkāpuma finansiālās ietekmes vērtēšanas. No lietā iesniegtās informācijas izriet, ka finanšu korekcija noteikta, jo faktiski esoši zaudējumi citā veidā vispār nemaz nav tikuši konstatēti, nevis tāpēc ka tie atbilstu piemērotajai likmei.

[4.2] Atbildētāja, atsaucoties uz Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma 20. pantu, norādījusi, ka ES fonda projekta iesniedzējs – /nosaukums A/ ir valsts pārvaldes iestāde, tāpēc CFLA pieņemtais lēmums attiecībā uz /nosaukums A/ nav administratīvs akts, bet gan ir valsts pārvaldes iekšējs lēmums. Attiecīgi šāds lēmums ir saistošs tikai iestādēm, uz kurām tas attiecas, bet nav saistošs attiecībā uz privātpersonām, kas pie valsts pārvaldes nepieder.

Atbildētāja atkārtoti norādījusi, ka MK Noteikumi Nr. 740 neparedz CFLA konstatēto zaudējumu atlīdzināšanu veidā, kādā to veic /nosaukums A/. Nav ļauts vienoties par finanšu korekcijas ietvaros piemēroto izdevumu piedziņu no trešajām personām. Attiecīgi pieteikumam pievienotās vienošanās tikušas noslēgtas, iesaistītajām iestādēm pārkāpjot tām normatīvajos aktos piešķirtās tiesības.

No norādītā izriet, ka CFLA sagatavotais dokuments – Neatbilstības lēmums, nav dokuments, kas būtu izskatāms administratīvā procesa kārtībā vai uzliktu prasītājai pienākumu slēgt kādu vienošanos, un pat vērsties tiesā pret trešajām personām, kam Neatbilstības lēmums nemaz nav juridiski saistošs.

[4.3] Tā kā CFLA finanšu korekciju prasītājai piemērojusi, pamatojoties uz prasītājas un CFLA starpā noslēgtiem līgumiem par Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektu īstenošanu, savukārt prasītāja prasību par zaudējumu atlīdzinājumu ceļ, pamatojoties un prasītājas un atbildētājas starpā noslēgtajiem līgumiem, secināms, ka CFLA konstatēto zaudējumu atlīdzināšanas pienākums un to aprēķins izriet no noslēgto līgumu noteikumiem, nevis no vispārējā civiltiesiskā kārtībā identificējamiem zaudējumiem no neatļautas darbības. Atbildētāja norādījusi, ka atbilstoši Komerclikuma 406. pantam prasījumam par zaudējumu atlīdzināšanu iestājies noilgums.

**Motīvu daļa**

[5] Novērtējot prasītājas prasības pieteikumā un pušu paskaidrojumos izklāstīto, kā arī pārbaudot lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma.

[6] Atbildētāja norādījusi, ka prasījumam par zaudējumu atlīdzināšanu ir iestājies noilgums, jo atbilstoši Komerclikuma 406. pantam no komercdarījumiem izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā. Tiesa norāda, ka, lai arī par komercdarījumu atzīstams tāds darījums, kur tikai viena no pusēm ir komersants (Komerclikuma 389. pants), tomēr konkrēto saistību tiesību rašanās pamats ir nevis komercdarījums, bet gan komersanta neatļauta darbība. Triju gadu noilguma termiņš prasījumiem, kas izriet no komercdarījumiem, noteikts ar mērķi radīt tiesisko stabilitāti un noteiktību komerctiesiskajā apgrozībā. Nav nekāda pamata šī mērķa ietvaros saīsināto noilguma termiņu piemērot prasījumiem, kas izriet no komersanta neatļautas darbības. Tā kā konkurences tiesību reglamentējošajos normatīvajos aktos nav noteikts speciāls noilguma termiņš, no konkurences tiesību pārkāpumiem izrietošajiem prasījumiem piemērojams vispārējais 10 gadu noilgums (Civillikuma 1895. pants).

[7] Zaudējumu atlīdzības pienākuma pamatā ir jākonstatē pārkāpēja nodarītā prettiesiskā rīcība, zaudējumu esamība un cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un zaudējumu esamību.

[8] Konkurences padome /datums/ pieņēmusi Pārkāpuma lēmumu, konstatējot atbildētājas, *SIA /nosaukums C/* un *SIA /nosaukums D/* aizliegtu vienošanos /A/projekta realizācijā. Tāpat ar Pārkāpuma lēmumu konstatēta aizliegta vienošanās starp atbildētāju un */nosaukums C/* attiecībā uz /C/projektu. Aizliegta vienošanās starp atbildētāju un *SIA /nosaukums D/* konstatēta /B/projekta īstenošanā.

Saskaņā ar Konkurences likuma 250.[69] pantu konkurences tiesību pārkāpums, kas konstatēts ar spēkā stājušos Konkurences padomes lēmumu, no jauna nav jāpierāda, izskatot prasību par zaudējumu atlīdzināšanu, kas celta saskaņā ar Konkurences likumu. Arī atbildētāja savos paskaidorojumos norādījusi, ka lietā nepastāv strīds par atbildētājas prettiesisku darbību, kas kontatēta ar Pārkāpuma lēmumu.

[9] Prasītāja savus prasījumus pamato ar konkrētu zaudējumu apmēru. /B/projekta īstenošanā radīto zaudējumu apmērs pamatots ar CFLA pieņemto Neatbilstības lēmumu un tam sekojošo prasītājas un CFLA noslēgto Vienošanos Nr. /numurs/pie Vienošanās /numurs/, no kuras izriet, ka CFLA piemērojusi finanšu korekciju 10% apmērā (31 548,22 EUR) no būvdarbu līgumā paredzētās summas /B/projekta īstenošanā, savukārt prasītāja apņēmusies vērsties tiesā ar zaudējumu piedziņu pret konkurences pārkāpumu izdarījušo komersantu.

Līdzīgi arī /C/projekta īstenošanā radītais zaudējumu apmērs pamatots ar CFLA pieņemto Neatbilstības lēmumu un tam sekojošo prasītājas un CFLA noslēgto Vienošanos Nr. /numurs/pie Vienošanās /numurs/, no kuras izriet, ka CFLA piemērojusi finanšu korekciju 10% apmērā (28 787,66 EUR) no būvdarbu līgumā paredzētās summas /C/projekta īstenošanā, savukārt prasītāja apņēmusies vērsties tiesā ar zaudējumu piedziņu pret konkurences pārkāpumu izdarījušo komersantu.

/A/projekta īstenošanā radītais zaudējumu apmērs pamatots ar CFLA pieņemto Neatbilstības lēmumu un tam sekojošo prasītājas un CFLA noslēgto Vienošanos Nr. /numurs/pie Vienošanās /numurs/, no kuras izriet, ka CFLA piemērojusi finanšu korekciju 25% apmērā (67 070,82 EUR) no būvdarbu līgumā paredzētās summas /A/projekta īstenošanai, savukārt prasītāja apņēmusies vērsties tiesā ar zaudējumu piedziņu pret konkurences pārkāpumu izdarījušo komersantu.

[9.1] Lai arī atbildētāja norādījusi, ka ar vienošanām, kas noslēgtas starp prasītāju un CFLA, prasītāja piekritusi atlīdzināt neesošus zaudējumus, atbildētāja savos 2022. gada 26. augusta rakstveida paskaidrojumos atsaukusies arī uz Civillikuma 1776. pantu, kas noteic, ka cietušajam zaudējumu novēršanai jāveic attiecīgajos apstākļos saprātīgi pasākumi un tiesību aizskārējs var prasīt atlīdzināmo zaudējumu apmēra samazinājumu tādā apmērā, kādā cietušais, ievērojot pienācīgu rūpību, varēja zaudējumus novērst.

Tiesa nepiekrīt atbildētājas norādītajam, ka prasītāja nav veikusi darbības, lai samazinātu zaudējumu apmēru. Pirmkārt, no Neatbilstības lēmuma izriet, ka pēc prasītājas iebildumiem un Eiropas Komisijas viedokļa noskaidrošanas par kohēzijas politikas projektos lietotās pārkāpuma definīcijas interpretāciju CFLA piemērotā finanšu korekcija 100% apmērā tikusi samazināta uz attiecīgi 10% un 25%. Otrkārt, no Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra regulas Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 143. panta 1. punkta (Regulas 1083/2006 98. pants) iziet dalībvalstis vispirms ir atbildīgas par pārkāpumu izmeklēšanu, vajadzīgo finanšu korekciju veikšanu un summu atgūšanu. Ja to nedara dalībvalsts, tad korekcijas piemēro Eiropas Komisija pamatojoties uz minētās regulas 144. panta 1. punkta "c" apakšpunktu ((Regulas 1083/2006 99. pants), pamatojoties uz Eiropas Komisijas vēstulē sniegto metodoloģiju, kāda piemērota arī vienošanās, kas noslēgta starp atbildētāju un CFLA. Līdz ar to atbildētāja ir nepamatoti izvirzījusi pārmetumus prasītājai par rīcības trūkumu zaudējumu apmēra mazināšanai, īpaši ņemot vērā, ka dalībvalstij neveicot korekcijas konkurences noteikumu pārkāpuma gadījumā, to dara pati Komisija.

[9.2] Tiesa nepiekrīt atbildētājas paskaidrojumos norādītajam, ka, atbildētājai un CFLA noslēdzot vienošanos par finanšu korekcijām, nav ievērota normatīvajos aktos un Eiropas Komisijas 2017. gada 9. novembra atbildes vēstulē par kohēzijas politikas projektos lietotās pārkāpuma definīcijas interpretāciju norādītās darbības, t.i. nav tikusi izvērtēta pārkāpuma būtība, smagums un finansiālās sekas attiecībā uz ES budžetu.

Kā tas izriet no Eiropas Komisijas 2017. gada 9. novembra sniegtā skaidrojuma, tad vairāki finanšu korekcijas likmes veidi noteikti tieši pamatojoties uz pārkāpuma būtību un smagumu, finanšu korekcijas likmi nosakot atbilstoši tam, vai konkursā piedalījušies tikai komersanti, kuri ir aizliegtās vienošanās dalībnieki vai arī konkursā piedalījies kāds komersants, kurš nav aizliegtās vienošanās dalībnieks. Savukārt, ja publiskajā iepirkumā uzvar pretendents, kas nav iesaistīts aizliegtas pretendentu vienošanās noslēgšanā, tad finanšu korekciju ieteicams nepiemērot. Eiropas Komisija norādītās finanšu korekcijas atbilst tām finanšu korekcijām, kas paredzētas starp prasītāju un CFLA noslēgtajās vienošanās.

Atbildētāja pamatoti norādījusi, ka CFLA piemērotajās vadlīnijās Nr. 10.10 trūkst 10. punkta, uz kuru veikta atsauce CFLA pieņemtajā Neatbilstības lēmumā, tomēr tā kā korekcijas apmērā ņemta vērā arī Eiropas Komisijas 2017. gada 9. novembra vēstulē norādītā metodoloģija proporcionālās finanšu korekcijas piemērošanai, tad tiesai nerodas šaubas par zaudējumu apmēra pamatojumu. Tiesa arī norāda, ka prasītājai nodarīto zaudējumu apmērs izriet no Neatbilstības lēmuma, tāpēc atbildētājas iebildēm par noslēgto vienošanos neatbilstību MK Noteikumiem Nr. 740 nav nozīmes, izšķirot strīdu par prasītājai nodarīto zaudējumu esamību.

[9.3] Atbilstoši Civillikuma 1770. pantam jebkurš civiltiesiska pārkāpuma rezultātā radies mantiski novērtējams zudums ir uzskatāms par zaudējumu. Ņemot vērā atbildētājas rīcību /B/, /C/un /A/projektu iepirkumos, prasītājai nebija iespējams izpildīt starp prasītāju un CFLA noslēgtās sākotnējās vienošanās, kā rezultātā prasītājai jāatmaksā CFLA noteiktā finanšu korekcija /C/, /A/un /B/projektos pēc tam, kad šīs finanšu korekcijas zaudējumu atlīdzības veidā tiks piedzītas no konkurences noteikumu pārkāpējiem. Tādējādi tiesas ieskatā pastāv tieša cēloņsakarība starp atbildētājas veikto konkurences tiesību pārkāpumu un iepirkumos piemērotajām finanšu korekcijām. Saskaņā ar Civillikuma 1779. pantu atbildētāja rīcības rezultātā noticis prasītājas mantas samazinājums – pienākums atlīdzināt CFLA noteikto finanšu korekciju. Tādējādi atbildētājas veiktā konkurences tiesību pārkāpuma rezultātā prasītājai radušās saistības pret CFLA atmaksāt piemēroto korekciju. Prasītāja pamatoti norādījusi, ka šādas saistības izraisa cietušā tagadējās mantas samazinājumu (Senāta 2016. gada 7. jūnija sprieduma lietā SKC-7/2016).

[9.4] Lai arī prasības pieteikumā norādīts konkrēts zaudējumu apmērs un citēta Konkurences likuma 21. panta redakcija, kas bija spēkā konkurences pārkāpuma izdarīšanas brīdī, prasītāja vienlaikus atsaukusies arī uz spēkā esošajā Konkurences likuma 21. panta trešajā daļā esošo prezumpciju, proti, ka karteļa vienošanās gadījumā tiek prezumēts, ka pārkāpums radījis kaitējumu.

Tiesa norāda, ka Konkurences likuma 21. panta trešajā daļā paredzētā kaitējuma nodarīšanas prezumpcija ieviesta Konkurences likumā ar 2016. gada 12. maija grozījumiem Konkurences likumā, transponējot Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. novembra direktīvu Nr. 2014/104/ES par atsevišķiem noteikumiem, kuri valstu tiesībās reglamentē zaudējumu atlīdzināšanas prasības par dalībvalstu un Eiropas Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem. No Eiropas Savienības Tiesas 2022. gada 22. jūnija sprieduma lietā C-267/20 izriet, ka minētā prezumpcija ir materiāla norma, nevis procesuāla. Līdz ar to prezumpcijai nav atpakaļejoša spēka, tāpēc tā nevar tikt attiecināta uz prasītājas pārkāpumiem, kas veikti laika periodā no 2011. gada līdz 2013. gadam.

[9.5] Atšķirībā no šobrīd spēkā esošā Konkurences likuma 21. panta ceturtajā daļā noteiktā konkurences tiesību pārkāpēju atbildības regulējuma, Konkurences likuma redakcija, kas bija spēkā konkurences pārkāpuma izdarīšanas brīdī, neparedzēja konkurences tiesību pārkāpēju solidāro atbildību par zaudējumiem.

Tiesa norāda, ka ar Pārkāpuma lēmumu /B/, /C/un /A/projektos konstatēta aizliegta vienošanās starp atbildētāju un citiem komersantiem, tāpēc negatīvas sekas – zaudējumi prasītājai iestājušies visu attiecīgā projekta iepirkumā iesaistīto pārkāpēju darbības rezultātā. Ievērojot Senāta 2021. gada 12. oktobra lietā SKC-191/2021 noteikto, solidāras atbildības regulējums attiecināms arī uz Civillikuma 1635. pantā noteikto civiltiesiskās atbildības gadījumu – deliktu.

Solidāras atbildības gadījumā zaudējumus cietušajai personai ir tiesības prasīt zaudējumu atlīdzību pilnā apmērā no katra neatļautas darbības veicēja (Civillikuma 1670. pants). Attiecīgi prasītājai ir tiesības prasīt arī tikai daļu no tādiem zaudējumiem, kas radušies vairāku personu aizliegtas vienošanas rezultātā. Ņemot vērā minēto, prasītāja ir pamatoti prasījusi tikai daļu no zaudējumiem atkarībā no pārkāpēju skaita attiecīgajā projekta iepirkumā (/A/projektā – 1/3 no ES finansējuma 67 070,82 EUR, t.i., 22 356,94 EUR apmērā; /C/projektā – 1/2 no ES finansējuma 28 787,66 EUR apmērā, t.i., 14 393,83 EUR; /B/projektā – 1/2 no ES finansējuma 31 548,32 EUR apmērā, t.i., 15 774,1 EUR apmērā).

[10] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. pantu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos

tiesas izdevumus. Prasītājs samaksājis valsts nodevu 1585,09 EUR, tāpēc šī summa ir piedzenama no atbildētājas par labu prasītājai. Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi (2,00 EUR par prasības pieteikuma nosūtīšanu atbildētājam) nav samaksāti, tāpēc atbilstoši Civilprocesa likuma 42. pantam tie ir piedzenami par labu valstij no atbildētājas.

[11] Saskaņā ar Civillikuma 1759. un 1765. pantu un Civilprocesa likuma 195. pantu prasītājam nosakāmas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētājas likumiskos 6% gadā no galvenā parāda summas, ievērojot Civillikuma 1763. panta noteikumus, ka procentu pieaugums apstājas, sasniedzot pamatkapitāla summu.

[12] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 193. pantu, tiesa

**nosprieda**

apmierināt /nosaukums A/ prasību pret *SIA /nosaukums B/* (reģ. Nr. /reģistrācijas numurs/) par konkurences tiesību pārkāpuma rezultāta nodarītu zaudējumu atlīdzību.

Piedzīt par labu /nosaukums A/ zaudējumus no *SIA /nosaukums B/* (reģ. Nr. /reģistrācijas numurs/) 52 524,93 EUR apmērā un tiesāšanās izdevumus 1585,09 EUR, samaksu veicot uz /nosaukums A/ *AS SEB BANKA* atvērto norēķinu kontu Nr. /konta numurs/.

Atzīt /nosaukums A/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6% gadā no piedzītās zaudējumu summas, ievērojot nosacījumu, ka procentu pieaugums apstājas, sasniedzot pamatkapitāla lielumu.

Piedzīt par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,00 EUR no *SIA /nosaukums B/* (reģ. Nr. /reģistrācijas numurs/). Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa veicama Valsts kases kontā Nr. /konta numurs/, iesniedzot Ekonomisko lietu tiesā samaksu apliecinošus dokumentus sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā termiņā.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Ekonomisko lietu tiesā.

Tiesnesis Kaspars Vecozols